

Historia Iliyofichwa ya Aya ya Arobaini – Namba Ishirini na Tano

Ezekieli Namba Sita

Jeff Pippenger

2026-08-11

Nimekuwa nikichota kutoka katika kifungu cha Testimonies kinachotoa mielekeo mbalimbali ya ukweli kuhusiana na uzoefu wa Ezekieli, Isaya, na Yohana ndani ya patakatifu. Yohana akageuka ili aione sauti iliyokuwa nyuma yake katika Ufunuo sura ya kwanza.

Nalikuwa katika Roho siku ya Bwana, nikasikia nyuma yangu sauti kuu, kama ya tarumbeta, ikisema, Mimi ni Alfa na Omega, wa kwanza na wa mwisho; na, Yale uyaonayo, yaandike katika kitabu, ukatume kwa yale makanisa saba yaliyo katika Asia; kwa Efeso, na kwa Smirna, na kwa Pergamo, na kwa Thiatira, na kwa Sardi, na kwa Filadelfia, na kwa Laodikia. Nami nikageuka ili niione sauti ile iliyosema nami. Nami nilipogeuka, nikaona vinara saba vya taa vya dhahabu. Ufunuo 1:10–12.

Kutoka katika kisiwa cha Patmo, na kisha kuingia katika patakatifu pa mbinguni, ambapo Yohana anaona maono ya Kristo ambayo Dada White anatufahamisha kwayo, ni yale yale maono ambayo Danieli aliona katika sura ya kumi ya kitabu chake.

“Siku zile nilikuwa mimi Danieli nikiomboleza kwa majuma matatu kamili. Sikula chakula kitamu, wala nyama wala divai haikuingia kinywani mwangu, wala sikujiipaka mafuta hata kidogo.... Kisha nikainua macho yangu, nikaona, na tazama, mtu mmoja aliyevikwa kitani, ambaye viuno vyake vilikuwa vimefungwa kwa dhahabu safi ya Uphazi. Mwili wake nao ulikuwa kama zabarjadu, na uso wake kama mfano wa umeme, na macho yake kama taa za moto, na mikono yake na miguu yake kama rangi ya shaba iliyosuguliwa sana, na sauti ya maneno yake kama sauti ya umati mkubwa’ (Danieli 10:2–6).”

“Maelezo haya yanafanana na yale aliyopokea Yohana Kristo alipofunuliwa kwake katika Kisiwa cha Patmo. Si mwingine bali Mwana wa Mungu mwenyewe aliyemtokea Danieli. Bwana wetu anakuja pamoja na mjumbe mwingine wa mbinguni ili amfundishe Danieli mambo yatakayokuwa katika siku za mwisho.” Sanctified Life, 49.

Mistari tisa ya kwanza zinaonyesha jinsi Ufunuo wa Yesu Kristo unavyofunuliwa kabla kidogo ya kufungwa kwa muda wa rehema kwa wanadamu. Ufunuo huo alipewa Yesu na Mungu, naye akampa Gabrieli, ambaye alimpa Yohana pamoja na agizo kwa Yohana kuituma ile jumbe kwa makanisa saba. Isaya alipokea agizo lake la kufanya vivyo hivyo katika sura ya sita, na Ezekieli alipokea amri iyo hiyo katika sura ya pili na ya tatu. Yohana ni mfungwa anapopokea agizo lake, Ezekieli na Danieli ni mateka katika Babeli, na Isaya anaishi katika historia ya mfalme mwovu Ahazi wa Yuda.

“Palikuwa na magurudumu ndani ya magurudumu katika mpangilio mgumu sana kiasi kwamba kwa mtazamo wa kwanza yalionekana kwa Ezekieli kana kwamba yote yalikuwa katika machafuko. Lakini yaliposogea, yalikuwa kwa ukamilifu wa ajabu na katika upatano mkamilifu. Viumbe wa mbinguni walikuwa wakiyasukuma magurudumu haya, na juu ya yote, juu ya kiti cha enzi chenye utukufu cha samawi ya yakuti, alikuwapo Yeye wa Milele; na kuzunguka kiti cha enzi kulikuwapo upinde wa mvua uliozingira, nembo ya neema na upendo. Akiwa ameshindwa kabisa na utukufu wa kutisha wa tukio hilo, Ezekieli alianguka kifudifudi, wakati sauti ilipomwamuru ainuke na kulisikia neno la Bwana. Kisha akapewa ujumbe wa onyo kwa ajili ya Israeli.” Testimonies, 751.

Kisha nikasikia sauti ya Bwana, ikisema, Nimtume nani, naye ni nani atakayekwenda kwa ajili yetu? Ndipo nikasema, Mimi hapa; nitume mimi. Isaya 6:8.

“Maono haya alipewa Ezekieli wakati ambapo akili yake ilikuwa imejaa hisia za kutisha za mabaya yajayo. Aliona nchi ya baba zake ikiwa imelala katika ukiwa...”

“Vivyo hivyo, Mungu alipokuwa karibu kumfunulia Yohana mpendwa historia ya kanisa kwa ajili ya nyakati zijazo, alimpa uhakikisho wa upendo na utunzaji wa Mwokozi kwa watu Wake kwa kumwonyesha ‘Mmoja aliye mfano wa Mwana wa Adamu,’ akitembea katikati ya vinara vya taa, vilivyofananisha makanisa saba. ...”

“Masomo haya ni kwa faida yetu. Tunahitaji kuitegemeza imani yetu juu ya Mungu, kwa maana mbele yetu kabisa kuna wakati utakaopima nafsi za wanadamu. ...”

“Tunasimama kwenye kizingiti cha matukio makuu na yenye uzito wa kipekee. Unabii unatimizwa upesi. Bwana yupo mlangoni. Karibuni sana kutafunguka mbele yetu kipindi chenye mvuto mkuu mno kwa wote walio hai. Mijadala ya zamani itafufuliwa; mijadala mipya itazuka. Matukio yatakayotekelezwa katika ulimwengu wetu bado hata hayajaotwa. Shetani anafanya kazi kupitia kwa vyombo vya kibinadamu. Wale wanaojitahidi kubadilisha Katiba na kupata sheria inayolazimisha utunzaji wa Jumapili hawatambui sana matokeo yatakayokuwa. Mgogoro uko karibu kabisa kutukabili.”

“Lakini watumishi wa Mungu hawapaswi kujitumainia wenyewe katika dharura hii kuu. Katika maono aliyopewa Isaya, na Ezekieli, na Yohana tunaona jinsi mbingu ilivyounganishwa kwa karibu na matukio yanayotukia duniani, na jinsi ulivyo mkuu uangalizi wa Mungu kwa wale walio waaminifu Kwake. Ulimwengu hauna kukosa mtawala. Mpango wa matukio yajayo umo mikononi mwa Bwana. Ukuu wa mbinguni unashikilia hatima ya mataifa, na pia mambo yahasuyo kanisa Lake, katika usimamizi Wake mwenyewe. ...”

“Katika maono ya Ezekieli, Mungu alikuwa na mkono Wake chini ya mabawa ya makerubi. Hili ni kuwafundisha watumishi Wake kwamba ni uweza wa kiungu unaowapa kufanikiwa. Yeye atatenda kazi pamoja nao ikiwa wataacha uovu na kuwa safi katika moyo na maisha.

“Nuru yenye kung’aa ikienda katikati ya viumbe hai kwa wepesi wa umeme huwakilisha kasi ambayo kwa hiyo kazi hii hatimaye itasonga mbele hadi kukamilika. ...”

“Ndugu, sasa si wakati wa kuomboleza na kukata tamaa, si wakati wa kujitoa kwa shaka na kutokuamini. Kristo sasa hayumo kama Mwokozi katika kaburi jipya la Yusufu, lililofungwa

kwa jiwe kubwa na kutiwa muhuri kwa muhuri wa Kirumi; tuna Mwokozi aliyefufuka. Yeye ndiye Mfalme, Bwana wa majeshi; ameketi kati ya makerubi; na katikati ya mzozo na ghasia za mataifa Yeye bado hulinda watu Wake. Yeye anayetawala mbinguni ndiye Mwokozi wetu. Yeye hupima kila jaribu. Yeye hutazama moto wa tanuru ambao lazima ujaribu kila nafsi. Ngome za wafalme zitakapobomolewa, mishale ya ghadhabu ya Mungu itakapopenya mioyoni mwa adui Zake, watu Wake watakuwa salama mikononi Mwake.” Testimonies, juzuu la 5, 752–754.

Mashahidi wanne wa kibiblia wanathibitisha ukweli kwamba ujumbe wa Ufunuo wa Yesu Kristo umetolewa kwa wale watu wanaowakilishwa kwa mfano na uzoefu wa nabii huyu katika patakatifu. Ni tunapoinjia katika patakatifu pa mbinguni ndipo tunapopewa ujumbe ambao tumewekewa amri kuutangaza. “Moto wa tanuru” unaomjaribu “kila nafsi” ni tanuru la Malaki tatu.

Lakini ni nani atakayestahimili siku ya kuja kwake? naye ni nani atakayesimama atakapoonekana? kwa maana yeye ni kama moto wa msafishaji, na kama sabuni ya wafua nguo; naye ataketi kama msafishaji na mtakasaji wa fedha; naye atawatakasa wana wa Lawi, na kuwasafisha kama dhahabu na fedha, ili wapate kumtolea Bwana sadaka katika haki. Ndipo sadaka ya Yuda na Yerusalemu itakapompendeza Bwana, kama katika siku za kale, na kama katika miaka ya zamani. Malaki 3:2–4.

Msafishaji hujua ya kwamba fedha imekaa motoni kwa muda ufao wakati fedha hiyo imekuwa safi sana hata inaakisi uso wa msafishaji. Ukweli huu kuhusu jinsi fedha ilivyosafishwa zamani unapatana na kitenzi kisababishi “marah” ambacho Danieli alikiona katika sura ya kumi. Katika siku hizi za mwisho Bwana anawaongoza watu Wake kuingia patakatifuni ili kuwajaribu, kuwatakasa na kuwaondolea uchafu wale wanaowania kuwa sehemu ya bendera ya wale mia na arobaini na nne elfu. Katika kipindi hiki cha wakati, “Yeye atafanya kazi pamoja na” sisi, “ikiwa” sisi “tutaweka mbali uovu na kuwa safi katika moyo na maisha.” Wengine, kama katika Danieli kumi, hukimbia uzoefu huo, lakini wale, wanaowakilishwa na Danieli, wanaoliona ono lile kuu la kioo cha kutazamia la ufunuo wa Yesu Kristo, wataona, kama Isaya anavyoonyesha, midomo yao ikiguswa kwa kaa la moto kutoka madhabahuni, nao watatakaswa na kuandaliwa kutoa ujumbe kwa kanisa lililoasi, na kisha kwa ulimwengu.

Ujumbe huu unawasilishwa kwa nafsi wale waaminifu katika patakatifu. Mambo ya Walawi ishirini na tatu, yanapowekwa sambamba na majira ya Pentekoste, yamekusudiwa kuakisi Sanduku la agano katika Patakatifu pa Patakatifu Sana. Kwa imani, muundo wa jumbe za sura hiyo unatambulisha alama kuu tatu ndani ya historia takatifu ambamo jaribio la tanuru linatimizwa. Wa kimungu na wa kina sana—muundo wa kinabii wa sura ya ishirini na tatu humwezesha mwanafunzi wa unabii kumtambua Ezekieli katika aya ya kwanza ya sura ya kwanza.

Ikawa, katika mwaka wa thelathini, katika mwezi wa nne, siku ya tano ya mwezi huo, nilipokuwa kati ya mateka kando ya mto Kebari, mbingu zikafunguka, nami nikaona maono ya Mungu. Siku ya tano ya mwezi huo, uliokuwa mwaka wa tano wa kutekwa kwake mfalme Yehoyakini. Ezekieli 1:1, 2.

Kama kuhani katika wakati wa kutiwa muhuri kwa wale mia moja arobaini na nne elfu, Ezekieli yuko katika mwaka wa thelathini wa mzunguko wa kumi na saba wa Yubile, miaka mitano kabla ya lile la tatu kati ya mazingiro matatu ya Yerusalemu yaliyofanywa na Nebukadneza mwaka 587 KK. Mwaka wa thelathini katika fungu hilo ni miaka thelathini baada ya uamsho mkuu zaidi katika historia ya Agano la Kale, nao uko katika siku ya tano ya mwaka wa tano, hivyo kuiweka namba tano juu ya ushuhuda wa Ezekieli. Katika mistari miwili ya mwanzo tunaona thelathini ikitambuliwa mara moja na namba tano ikitajwa mara tatu. Katika muundo wa Mambo ya Walawi ishirini na tatu unaolinganishwa na majira ya Pentekoste, jaribu la pili linalowakilishwa na thelathini lafikia Sikukuu ya Baragumu, siku hizo tano kwa kupaa kwa Kristo, kisha siku tano kwa Siku ya Upatanisho, halafu siku tano kwa alama ya njia inayowakilisha mvua ya kwanza (Pentekoste) na ya mwisho (Vibanda) pia. Muundo huo huwasilisha thelathini, ikifuatwa na hatua tatu za tano. Ezekieli yuko hekaluni na muundo wa Mambo ya Walawi ishirini na tatu ni Sanduku la Agano.

Historia inathibitisha ukweli kwamba Ezekieli katika hatua hiyo yuko miaka mitano kabla ya kuzingirwa kwa kiishara ambako hufikia tamati kwa kuwakilisha kwa mfano sheria ya Jumapili iliyo karibu kuja, kama inavyowakilishwa na kuangamizwa kwa Yerusalemu. Namba “tano” ni kipengele cha msingi cha mpangilio wa Mambo ya Walawi ishirini na tatu, kama ilivyo namba thelathini.

Imeonyeshwa katika makala hizi kwamba aya ishirini na mbili za kwanza za sura hii zinapopangiliwa sambamba na aya ishirini na mbili za mwisho, na kisha pamoja mistari hiyo miwili ya aya ishirini na mbili inapopangiliwa sambamba na kipindi cha Kipentekoste, mchakato wa upimaji wa hatua tatu, ambao ndio moto wa tanuru wa Malaki, unaonyeshwa waziwazi. Hatua hizo tatu zina alfa na omega katika hatua ya kwanza na ya tatu, ambayo inajumuisha mfululizo wa alama nne za njia zinazowakilisha hatua moja.

Pasaka, ikifuatiwa na Sikukuu ya Mikate Isiyotiwa Chachu, ikifuatiwa na sadaka ya malimbuko ya shayiri, kisha siku “tano” hadi mwisho wa Sikukuu ya Mikate Isiyotiwa Chachu. Alama hizo nne za njia zinaunda jaribio la kwanza, na Yesu daima huieleza mwisho kwa mwanzo, na jaribio la tatu pia linaundwa na alama nne za njia. Sikukuu ya Baragumu, kisha kupaa kwa Kristo kikifuatiwa na Siku ya Upatanisho, halafu siku tano baadaye kuwasili kwa Pentekoste na Vibanda. Pentekoste ni ishara ya mvua ya kwanza na Vibanda ni ishara ya mvua ya mwisho. Katika mfano wa Mambo ya Walawi ishirini na tatu, Pentekoste na Vibanda vyote viwili vinaambatana.

Basi, furahini, enyi wana wa Sayuni, mkamfurahie Bwana, Mungu wenu; kwa maana amewapa mvua ya kwanza kwa kiasi, naye atawateremshia mvua, yaani mvua ya kwanza, na mvua ya mwisho, katika mwezi wa kwanza. Yoeli 2:23.

Mchakato wa mwisho wa kujaribiwa na kutakaswa ulianza tarehe 31 Desemba 2023. Jaribio la kwanza lilikuwa jaribio la msingi lililoashiriwa na pambano la “wanyang’anyi wa watu wako” ambalo liligawa kundi lililokuwa limekwisha kujaribiwa hapo awali kwa masikitiko ya tarehe 18 Julai 2020.

“Katika historia na unabii, Neno la Mungu linaonyesha pambano la muda mrefu kati ya ukweli na upotovu. Pambano hilo bado linaendelea. Mambo yaliyokuwapo yatatokea tena. Mijadala ya kale itafufuliwa, na nadharia mpya zitaendelea kujitokeza daima. Lakini watu wa Mungu, ambao katika imani yao na katika kutimizwa kwa unabii wametekeleza sehemu katika kutangaza ujumbe wa malaika wa kwanza, wa pili, na wa tatu, wanajua wanaposimama. Wana uzoefu ulio wa thamani kuliko dhahabu safi. Wanapaswa kusimama imara kama mwamba, wakiushikilia mwanzo wa uthabiti wa tumaini lao kwa uthabiti hadi mwisho.” Manuscript Releases, juzuu ya 1, 47.

Katika Mambo ya Walawi ishirini na tatu jaribu la kwanza linaonyeshwa kwa mchanganyiko wa kinabii wa matukio matatu, kisha siku tano baadaye kwa mwisho wa mikate isiyotiwa chachu. Pasaka ilikuwa siku ya kwanza, sikukuu ya mikate isiyotiwa chachu ilikuwa siku ya pili, na sadaka ya malimbuko ilikuwa siku ya tatu. Siku tano baadaye sikukuu ya mikate isiyotiwa chachu ilimalizika. Muundo wa kinabii wa la kwanza la majaribu matatu pia unaonyeshwa katika jaribu la tatu na la mwisho. Katika alama hiyo ya tatu, iliyoundwa na alama tatu zikifuatwa na moja, sikukuu ya baragumu ni siku ya kwanza, na kupaa kwa Kristo ni siku tano baadaye, kisha siku ya upatanisho inafuata siku tano baadaye, halafu siku tano baadaye Pentekoste na sikukuu ya Vibanda vyote viwili vinaashiria sheria ya Jumapili iliyo karibu kuja, ambayo inawakilishwa katika kitabu cha Ezekieli kuwa ni uharibifu wa Yerusalemu.

Kati ya mwisho wa sikukuu ya mikate isiyotiwa chachu na sikukuu ya tarumbeta kuna siku thelathini, ambazo si tu kwamba zinawakilisha ishara ya kuhani, bali pia jaribio la pili kati ya majaribio matatu yanayowakilishwa ndani ya kielelezo cha Kiungu.

Ubatizo wa Kristo unaonyesha alama tatu za Pasaka, mikate isiyotiwa chachu, na malimbuko, kwa maana alama hizo tatu zinawakilisha kifo cha Kristo, kuzikwa kwake, na ufufuo wake. Hatua hizo tatu hufuata na siku tano hadi hatua ya nne, inayowakilishwa na mwisho wa sikukuu ya mikate isiyotiwa chachu. Ubatizo unaonyesha hatua hizo tatu katika wakati mmoja mfupi Yohana alipombatiza Masihi wake. Sikukuu za majira ya kuchipua hutenganisha hatua hizo tatu kwa siku moja kati ya kila moja, na sikukuu za majira ya vuli hutenganisha hatua hizo tatu kwa siku tano.

Tunapotumia jaribio la kwanza la sikukuu za masika kama mchanganyiko wa alama tatu za njia zinazofuatiwa na alama moja ya njia siku tano baadaye; kisha tukatumia sikukuu za vuli kama alama tatu za njia zinazofuatiwa siku tano baadaye na alama moja ya njia, basi huwekwa muundo wa kinabii unaojumuisha alama ya njia ya alfa ya tatu inayofuatiwa na siku tano, ambayo kisha hufuatiwa na siku thelathini, na jaribio la tatu la sikukuu za vuli kama alama ya njia ya tatu inayofuatiwa na siku tano—muundo huo unaonyesha jaribio la kwanza kuwa linahusu jumla ya siku tano, likifuatiwa na jaribio la pili la siku thelathini linalofikia alama ya njia ya tatu ya siku tano. Tano pamoja na thelathini, pamoja na tano ni arobaini ($5 + 30 + 5 = 40$).

Ubatizo wa Kristo ulifuata mara moja na siku arobaini, ambazo zilihitimishwa kwa majaribu matatu. Mengi zaidi yanaweza kutambuliwa katika muundo wa Mambo ya Walawi ishirini na tatu kwa kuunganishwa na majira ya Pentekoste, lakini katika ngazi nyingine sura hiyo inaliwakilisha Sanduku katika Patakatifu pa Patakatifu.

Sikukuu za masika na za vuli katika Mambo ya Walawi ishirini na tatu zimewekwa katikati ya Sabato mbili. Sabato hizo mbili zinawakilisha makerubi wawili wafunikao, na alama za njia za kipindi cha Pentekoste zinazolingana na Mambo ya Walawi ishirini na tatu zinawakilisha Sanduku na makerubi wawili wafunikao. Ezeieli anachukuliwa kuingia patakatifu katika sura ya kwanza, na anapochukuliwa kuingia humo, yuko siku tano kabla ya mazingirwa yanayoongoza kwenye uharibifu wa Yerusalemu, yakifaninisha sheria ya Jumapili inayokuja upesi. Sheria ya Jumapili inawakilishwa na Pentekoste na Vibanda katika Mambo ya Walawi ishirini na tatu. Ezeieli yuko katika mwaka wa thelathini, na thelathini ni kipindi cha jaribu la pili kati ya majaribu matatu yanayounda moto wa tanuru wa Malaki tatu. Jaribu la pili linawakilishwa na siku thelathini, kama vile Ezeieli alivyo katika mwaka wa thelathini wa mzunguko wa kumi na saba wa Yubile ulioanza katika Pasaka Kuu ya Yosia, kama wanahistoria wanavyoirejelea. Ezeieli yuko miaka mitano kabla ya mazingirwa yaliyodumu miezi kumi na minane, naye yuko hekaluni, ambamo ndimo katikati ya majaribu matatu ya mwisho yanayosafisha na kutakasa kabisa mabaki. Petro alikuwa huko Kaisaria-Filipi (Paniumi), naye pia katikati ya majaribu matatu, kama inavyowakilishwa na Paniumi (Kaisaria-Filipi), mlima wa Kugeuka Sura, na msalaba.

Katika mwaka wa 592 KK Ezeieli anafanywa kwa njia ya kimuujiza kuwa “bubu” na husema tu Mungu anapofungua kinywa chake. Hali hiyo yaendelea hadi kuanguka kwa Yerusalemu mwaka wa 585/6 KK. Mungu alikuwa amemsababisha aseme wakati mazingiro yalipoanza, siku ile “tamani ya” “macho” yake ilipokufa, lakini hakuruhusiwa kusema kwa uhuru hadi Yerusalemu, “tamani ya” “macho” ya Israeli, ilipokuwa imeanguka. Kuanguka kwa Yerusalemu kunawakilisha sheria ya Jumapili inayokuja upesi, na hapo ndipo baba yake Yohana Mbatizaji, kuhani wa zamu ya nane, aliyefanywa bubu alipokuwa akihudumu hekaluni, mahali ambapo Ezeieli alikuwapo pia (katika njozi), naye pia alifanywa bubu kwa muda wa karibu miezi tisa. Ilikuwa siku ya nane baada ya kuzaliwa kwa Yohana, Yohana alipokuwa akitahiriwa, ndipo aliruhusiwa kusema. Manabii wawili walifanywa bubu walipokuwa patakatifuni. Nabii wa tatu kufanywa bubu alipokuwa akimtazama Kristo katika patakatifu alikuwa Danieli. Katika sura ya kumi, Danieli yuko patakatifuni, na kama vile anavyoguswa mara ya pili kati ya mara tatu, anafanywa bubu. Katika hatua ya katikati Danieli anafanywa bubu.

Naye alipokwisha kusema maneno hayo kwangu, niliinamisha uso wangu kuelekea chini, nikawa bubu. Na tazama, mmoja aliyekuwa kama mfano wa wana wa wanadamu akagusa midomo yangu; ndipo nikafungua kinywa changu, nikasema, nami nikamwambia yeye aliyesimama mbele yangu, Ee bwana wangu, kwa sababu ya maono haya huzuni zimenijia, nami sikubaki na nguvu hata kidogo. Danieli 10:15, 16.

Kunena

Ishara ya “kunena” inadhihirishwa wazi katika sheria ya Jumapili iliyo karibu kuja, wakati Marekani inaponena kama joka, punda wa Balaamu inaponena, na maono ya Habakuki yanaponena wala hayasemi uongo. Manabii watatu waliokuwa bubu, waliofanywa bubu walipokuwa patakatifuni, hunena katika uharibifu wa Yerusalemu. Kwa Zekaria, yeye hunena ili kuthibitisha kwamba jina jipya la mwanawe ni sahihi, hivyo akiwakilisha Wafiladelfia wanaopewa jina jipya.

Yeye ashindaye nitamfanya kuwa nguzo katika hekalu la Mungu wangu, wala hatatoka humo tena kamwe; nami nitaandika juu yake jina la Mungu wangu, na jina la mji wa Mungu wangu, yaani, Yerusalemu mpya, ushukao kutoka mbinguni kwa Mungu wangu; nami nitaandika juu yake jina langu jipya. Ufunuo 3:12.

Zekaria alipewa kibao ili kuandika jina jipya la familia la Yohana.

Ikawa, siku ya nane walikuja kumtahiri mtoto; wakamwita Zakaria, kwa jina la baba yake. Na mama yake akajibu, akasema, Sivyo; bali ataitwa Yohana. Wakamwambia, Hakuna mtu katika jamaa yako aitwaye kwa jina hilo. Wakampa baba yake ishara, wakitaka kujua atakavyoitwa. Naye akaomba kibao cha kuandikia, akaandika, akisema, Jina lake ni Yohana. Wote wakastaajabu. Mara moja kinywa chake kikafunguliwa, na ulimi wake ukafunguliwa pia, naye akanena, akamhimidi Mungu. Luka 1:59–64.

Jina jipya la Yohana linaafikiana na kanisa la Filadelfia, na jina Zekaria linaafikiana na Laodikia kama inavyowakilishwa na kutokuamini kwa Zekaria ujumbe wa malaika wa tatu. Manabii wote hulihusu siku za mwisho, na siku za mwisho ni historia ya malaika wa tatu. Kwa hiyo malaika aliyeleta ujumbe lazima awe malaika wa tatu. Zekaria alikataa kuelewa kwamba Bwana angelipita karibu na kanisa la Waadventista Wasabato wa Laodikia. Yapo zaidi ya kusemwa kuhusu kurejeshwa kwa sauti katika manabii hawa, lakini tutaendelea kusonga kuelekea katika uelewa wa mstari wa kinabii wa Yosia.

Gurudumu la Yosia

Tumeshughulikia mzunguko wa kumi na saba wa Yubile uliyoanza katika Pasaka ya Yosia mwaka 622 KK, lakini mlolongo wa Yosia huanza mapema sana kabla ya mwaka 622 KK. Uasi wa Israeli uliomweka Sauli juu ya kiti cha enzi kama mfalme wa kwanza wa Israeli uliashiria miaka arobaini ambayo mfalme Sauli angetawala, ukafuatiwa na miaka arobaini ambayo mfalme Daudi angetawala, kisha ikafuatiwa na miaka arobaini ambayo Sulemani angetawala. Kule kumkataa Mungu kulikomkera sana nabii Samweli kulitokea mwaka 1097 KK, nako huanza mlolongo wa kinabii wa uasi uliokoma msalabani wakati Wayahudi walipotamka kwamba hawana mfalme ila Kaisari.

Lakini wakapaza sauti, Mwondoe, mwondoe, msulubishe. Pilato akawaambia, Je, nimwamsulubishe Mfalme wenu? Wakuu wa makuhani wakajibu, Hatuna mfalme ila Kaisari. Yohana 19:15.

Katika mwaka wa 1097, wafalme watatu wangetawala kwa miaka arobaini kila mmoja hadi kifo cha Sulemani mwaka wa 977 KK, ambapo ufalme ndipo ulipogawanyika kuwa kaskazini na kusini.

Na baadaye wakatamani mfalme; naye Mungu akawapa Sauli mwana wa Kishi, mtu wa kabila la Benyamini, kwa muda wa miaka arobaini. Matendo 13:21.

Daudi alikuwa na umri wa miaka thelathini alipoanza kutawala, naye akatawala miaka arobaini. Huko Hebroni alitawala juu ya Yuda miaka saba na miezi sita; na huko Yerusalemu alitawala miaka thelathini na mitatu juu ya Israeli wote na Yuda. 2 Samweli 2:4, 5.

Utawala wa Sulemani ulianza mwaka 971 KK; msingi wa Hekalu uliwekwa katika mwaka wa nne wa Sulemani (967 KK). Ujenzi ulidumu miaka saba (1 Wafalme 6:37–38), na Hekalu likakamilika katika mwezi wa nane wa mwaka wa kumi na mmoja wa Sulemani. Kuwekwa wakfu rasmi kulifanyika katika mwezi wa saba (mwezi wa Ethanimu), wakati wa Sikukuu ya Vibanda (1 Wafalme 8; 2 Mambo ya Nyakati 5–7). Wafalme, Hekalu, na taifa, kila kimoja, vinawakilishwa katika historia kwa kipindi cha miaka mia nne na tisini ambacho huainisha kwa uwazi kipindi cha kinabii kuhusiana ama na wafalme, ama na Hekalu, ama na taifa.

Danieli alichukuliwa mateka mwaka 607 KK, ingawa wengi wa wanahisabu nyakati wa kibiblia hutambua mwaka 605 KK. Kumbukumbu ya kihistoria ni lazima ilingane na ushuhuda wa kinabii, na ishara ya matukio yaliyowekwa kihistoria kwenye mstari wa historia unaoanza na shauku ya kutaka mfalme mwaka 1097 KK inawataka mashahidi kadhaa wa kinabii kwamba mwaka 607 KK ndio matumizi sahihi, wala si 605 KK. Mwaka 607 KK unaashiria mwisho wa miaka mia nne na tisini katika mstari wa wafalme, lakini pia unaanzisha mojawapo ya vielelezo vitatu vya msingi vya miaka sabini vinavyojitokeza katika mstari huo. Mwaka 607 KK unaashiria mwisho wa miaka sabini iliyoanza kwa kufungwa mateka kwa Manase mwaka 677 KK. Kielelezo cha kwanza cha ishara ya miaka mia nne na tisini (ambacho kina mashahidi watatu katika mstari huo), kinahitimika mahali ambapo mmoja wa mashahidi watatu wa miaka sabini anaishia na shahidi mwingine wa miaka sabini anaanza; muundo wa kihisabati hushuhudia mwaka 607 KK, licha ya wazo kwamba Danieli alichukuliwa mateka mwaka 605 KK.

Ndani ya mstari huo ulio na kipindi cha miaka 490 kinachohusishwa na wafalme tangu 1097 KK hadi 607 KK, pia mna miaka 490 kutoka kuwekwa wakfu kwa Hekalu la Sulemani hadi kuwekwa wakfu kwa Hekalu la baada ya uhamisho na Zerubabeli mwaka 516 KK. Miaka hiyo 490 inajumuisha miaka 420 kutoka kuwekwa wakfu kwa Sulemani katika mwaka wake wa kumi na mmoja, ikiongezwa na miaka 70 ambayo Hekalu lilikuwa ukiwa wakati wa utumwa, na kufanya jumla ya miaka 490. Amri ya tatu ya Artashasta ilikuja miaka 59 baadaye, mwaka 457 KK, nayo huashiria mwanzo wa miaka 490 iliyokuwa “imeamriwa” (imekatwa, Danieli 9:24) kwa ajili ya watu wa Mungu, ambayo ilifikia mwisho wake katika mwaka wa 34 wakati wa kupigwa mawe kwa Stefano. Bila shaka, zipo shuhuda nyingine nyingi za kina za kiwakati katika mstari wa unabii unaoanza na uasi wa msingi wa kumkataa Mungu na Roho ya Unabii mwaka 1097 KK na kuishia wakati Stefano alipomwona Kristo amesimama mkono wa kuume wa Mungu. Ndani ya ushuhuda huu tunaipata gurudumu la kinabii la Yosia.

Nasema “uasi wa msingi,” kwa maana mwanzo wa mstari huo hutambulisha wakati Israeli walipomkataa Mungu kuwa Mfalme, katika shauku yao ya kuwa na mfalme wa kidunia, hivyo kuashiria msingi wa ufalme wa kibinadamu wa Israeli. Pia ninaandika haya kwa ajili ya gurudumu la Yosia, ambalo maana yake ni “msingi wa Mungu,” ni ishara ya msingi wote wawili na ya uasi wa msingi wa watu wa Mungu.

Wakati Sulemani alipokufa na yale makabila kumi na mawili yakagawanyika kuwa kaskazini na kusini, kuwekwa wakfu kwa mfumo bandia wa ibada kwa Yeroboamu kulikemewa na yule nabii asiye mtii, na karipio lake lilikuwa na unabii wa mfalme ajaye aitwaye Yosia. Katika ule uasi wa msingi wa Yeroboamu na wa yale makabila kumi ya kaskazini, ulitabiriwa unabii wa Yosia na

uamsho wake unaotiwa alama na Pasaka Kuu ya mwaka 622 KK. Uamsho huo uliletwa kwa kugunduliwa kwa maandishi ya Musa na kwa kutangazwa kwa hukumu juu ya watu wa Mungu kwa sababu ya uasi wao wa daima. Maneno kutoka katika maandishi ya Musa yaliposomwa kwa mfalme Yosia, yaliziaa uamsho mkuu kuliko yote katika historia ya Agano la Kale. Unabii wa mtoto wa wakati ujao kuzaliwa aitwaye Yosia pia ulikuwa sehemu ya hukumu ya kinabii dhidi ya ule uasi wa msingi uliomwelekezwa dhidi ya mfalme Yeroboamu na yule nabii asiye mtii.

Laana ya Musa, kama Danieli aiitavyo, ni ile “nyakati saba” ya Mambo ya Walawi ishirini na sita, nayo ikawa ugunduzi wa msingi wa William Miller, ambaye ni ishara ya kweli za msingi za Uadventista. Kutiwa nguvu kwa ujumbe wa Miller tarehe 11 Agosti, 1840 kuliletwa kupitia kazi ya “Yosia” Litch katika 1838 na 1840. Mwaka 1863 misingi hiyo iliwekwa kando, na “nyakati saba” ikawa ishara si ya kweli za msingi za Wamillerite wa Filadelfia pekee, bali pia ishara ya uasi wa Umillerite wa Laodikia dhidi ya misingi hiyo. Historia ya Wamillerite wa malaika wa kwanza na wa pili inayo ishara ya “Yosia,” ambayo itarudiwa kwa kila herufi katika historia ya wale mia moja arobaini na nne elfu. Gurudumu la Yosia linafika nyuma hadi kwenye uchawi wa mfalme Sauli na kisha hadi kabisa kwenye kutapikwa nje kwa kanisa la Waadventista Wasabato wa Laodikia wakati wa sheria ya Jumapili. Gurudumu la Yosia katika Ezeieli sasa liko katika mchakato wa kufunuliwa kama kilele cha kutiwa muhuri kwa wale mia moja arobaini na nne elfu.

Tutaendelea na mambo haya katika makala inayofuata.